

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 23 februari – 12:00 uur d.d. 24 februari

5.1.2e

Directie Communicatie

 Vragen? Mail naar 5.1.2e@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- In de nabespreking van de persconferentie focussen media op een aantal specifieke aspecten: het risico dat het kabinet neemt met de kleine versoepelingen, de afspraak die premier Rutte met ons maakte, de logica in de keuzes die het kabinet maakt en de verwachting voor een volgende persconferentie met oog op de besmettingscijfers. Op alle vlakken wordt geanalyseerd in hoeverre de aanstaande verkiezingen een rol spelen.
- Over het algemeen wordt de conclusie getrokken dat de maatschappelijke druk om te versoepelen daartoe de doorslag gaf. Volgens verschillende journalisten kwam de twijfel van het kabinet 'overtuigend' over, al wordt ook gesteld dat het kabinet nu geconfronteerd wordt met zijn eigen 'strengheid' van de afgelopen tijd. Dat het 'heel spannend' is wordt breed overgenomen. In de ochtendkranten wordt helder uitgelegd waarom het kabinet het nodig acht om Nederland wat 'lucht te geven', ook omdat het draagvlak aan het afnemen is. 'Het moet wel vol te houden zijn' wordt aangehaald als kernboodschap. Trouw ziet dat het kabinet doordrongen is geraakt van de 'psychische en sociale nood bij delen van de bevolking'. NRC stelt dat naast de verkiezingscampagne, ook de 'versoepelingscampagne' op stoom komt.
- Op de afspraak die premier Rutte met Nederlanders wilde maken om de maatregelen goed na te leven, wordt met verontwaardiging gereageerd. 'Blijkbaar heb ik een afspraak gemaakt met de premier, al heb ik er zelf niks over kunnen zeggen' – is het verwijt dat doorklinkt. Ook leeft de vraag of 'wij' Nederlanders dadelijk schuld krijgen als de versoepelingen toch te risicovol blijken. Volgens Trouw is het kabinet zo weer terug bij de koers van een jaar geleden, toen premier Rutte en minister Bruins 'keer op keer herhaalden dat het om het gedrag draaide'.
- Dat er ook politiek wordt bedreven ziet men terug in de 'willekeur' van het nieuwe maatregelenpakket en de volgorde waarin maatregelen worden losgelaten of juist worden vastgehouden. De routekaart blijkt 'weer' niet te worden gevolgd en de avondklok wordt niet als eerste opgeheven. Parlementaire journalisten en columnisten suggereren dat dat naast maatschappelijke druk, ook te maken heeft met lobbypraktijken en de mate van populariteit van specifieke maatregelen. Zo zegt Wouter de Winther over de avondklok: "Dus denken ze 'nou ja, als dit niet als erg wordt ervaren, dan kunnen we dat als tegengewicht inzetten voor bijvoorbeeld het openen van de scholen'."
- In reactie op de persconferentie laat seniorenorganisatie KBO-PCOB weten dat niet alleen bij jongeren, maar ook bij ouderen de mentale gezondheid in het geding is. Dat wordt bevestigd in een eigen onderzoek onder 2000 senioren.
- Naast positieve reacties over de verruiming van de maatregelen op het gebied van sport, doet Het Nationaal Ouderenfonds een oproep aan het kabinet om sporten ook voor 55-plussers toegankelijk te maken op een veilige manier. Op haar beurt bestrijdt NL Actief de zienswijze van het RIVM dat binnen sporten onveilig zou zijn. Volgens de branchevereniging klopt de onderbouwing niet; NL Actief denkt dat binnensporten wel kan en wil weten hoe dit zit. Volleybalbond Nevobo breekt een lans voor de zaalvolleyballers.
- Het 'gerommel' rondom Herstel-NL blijft onderwerp van gesprek en lijkt zich te ontwikkelen tot een welles-nietes-discussie.

Karakterisering van de berichtgeving

- AD, de Volkskrant, NRC en Trouw koppen op de voorpagina dat het kabinet een risico neemt.
- Media berichten dat de toenemende maatschappelijke druk het kabinet tot versoepelingen heeft gestuurd. Om dit te benadrukken laten de kranten mensen aan het woord die aangeven het moeilijk te hebben met de coronamaatregelen.
- De ochtendkranten gaan aan de haal met de wekcijfers van het RIVM en duiden de cijfers nogal verschillend.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Bijna 6,5 miljoen mensen hebben gekeken naar de coronapersconferentie, blijkt uit cijfers van Stichting KijkOnderzoek.
- Op de social mediakanalen van VWS en minister De Jonge vragen naar aanleiding van de persconferentie: Waarom wordt de maximale leeftijd van 26 gehanteerd om te mogen sporten in teamverband? Waarom mogen zwemlessen voor kinderen niet?
- Op de social mediakanalen van VWS vragen over vaccinatie: Wanneer ben ik aan de beurt en waarom duurt het zo lang?
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge geeft men aan meer informatie te willen over het testbewijs. Men is benieuwd, maar geeft aan niet te geloven in testen zonder klachten en wil de vrijheid om hierin eigen keuzes te maken.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- **AstraZeneca** levert de Europese Unie in april, mei en juni het eerder beloofde aantal van 180 miljoen coronavaccindoses. Een woordvoerder laat desgevraagd weten dat de productie in de EU weliswaar maar goed is voor de helft van dat aantal, maar dat de rest wordt aangevuld via het internationale toeleveringsnetwerk. Daarmee voldoet het bedrijf naar eigen zeggen aan wat het contractueel is overeengekomen met de EU. De woordvoerder reageert daarmee op een bericht van een ingewijde dat het bedrijf maar de helft, nog geen 90 miljoen doses, zou kunnen leveren. Via de social mediakanalen van minister De Jonge laten mensen met een kwetsbare gezondheid weten 'wanhopig te worden van de gedachte dat ze nog langer moeten wachten op een vaccinatie' door de problemen bij AstraZeneca. Men noemt het Sputnik-vaccin als eventuele oplossing.
- De KNVB zegt dat de seniorencompetities in het amateurvoetbal in de categorie A (eerste elftallen Tweede Divisie tot en met vijfde klasse) dit seizoen niet meer hervat worden. Voor de jeugd- en zaalcompetities in de categorie A blijven de opties open.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Tijdens de tweede golf zijn er meer kinderen in het ziekenhuis opgenomen vanwege de zeldzame ontstekingsinfectie MIS-C, die kan ontstaan na een coronavirusinfectie. Volgens **kinderarts Michael Bannier van het Maastricht UMC+** is het aantal gegroeid doordat de tweede golf langer aanhoudt. De ziekte is volgens Bannier, gezien de zeldzaamheid, geen reden om kinderen thuis te houden van school of de kinderopvang.
- Uit onderzoek van **KBO-PCOB** (onder 2.000 senioren met een gemiddelde leeftijd van 74 jaar) blijkt dat bijna de helft van hen last heeft van somberheid sinds het begin van de crisis. Directeur Marcel Sturkenboom zegt dat sommige senioren aangeven dat deze periode aanvoelt als een 'huisarrest zonder enkelband en een leven zonder doel'. 68% van de senioren maakt zich zorgen om besmet te raken. Een vijfde van de senioren heeft daarom bijvoorbeeld een bezoek aan de huisarts of andere zorg uitgesteld. Daarbij zegt een kwart dat de zorgverlener een afspraak heeft uitgesteld. "Sommige senioren zijn bang om slechter het ziekenhuis of de huisartsenpost uit te komen, dan ze erin gingen. En dat kan nog weleens een probleem worden." Senioren die al corona hebben gehad, merken daar de gevolgen van. Zo'n 46% voelt zich minder gezond dan voorheen. Daarnaast geeft 18% aan dat hun geestelijk welbevinden minder is geworden, zoals voortdurende vermoeidheid. Een kwart van de senioren vindt dat de regering de coronacrisis niet goed aanpakt. Daar is 43% het niet mee eens; die vindt dat het kabinet het goed doet.
- De Telegraaf interviewt een persoon die zijn persoonlijke gegevens wilde laten verwijderen bij de GGD vanwege het datalek (al drie- tot viermaal werd hij gebeld door 'lieden die zijn bankzaken met hem wilden doornemen'), maar naar eigen zeggen werd geconfronteerd met 'chantage'. De **GGD Zuid-Limburg** waarschuwde de man namelijk dat de uitschrijving 'gevolgen kan hebben voor vaccinatie'. Met tegenzin zet hij daarom zijn verzoek om de gegevens te verwijderen niet door. Volgens Raymond Stijns van GGD Zuid-Limburg zit de organisatie in zijn maag met de kwestie. "We begrijpen de kritiek helemaal, maar we zullen toch op de een of andere manier moeten wijzen op de consequenties van gegevens verwijderen. Het is absoluut niet bedoeld als drukmiddel."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

Welke emoties, waardeordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- De ochtendkranten trekken verschillende conclusies wat betreft de cijfers die het RIVM gisteren presenteerden. AD vindt het uitroepen van de derde golf – door het RIVM – nog te vroeg, omdat het percentage positieve tests juist flink daalde de afgelopen tijd; van 11,5 naar 9,8%. De laatste keer dat dit percentage onder de 10% zat, was eind september, volgens de krant. Ook Trouw haalt het aantal gedaalde positieve tests aan; maar met de kanttekening: 'Desondanks is het aantal positieve gevallen duidelijk aan het stijgen'. NRC stelt dat de RIVM-cijfers een 'vertroebeld' beeld geven. Daarnaast is de rol van de Britse variant veelbesproken. Volgens AD rukt de Britse variant minder snel op dan voorspeld. 'Een grote coronapiekt blijft voorlopig uit', stelt de krant, en het aandeel van de Britse variant in Nederland is 'slechts' 31,3%. NRC en Volkskrant halen de uitspraken van **RIVM-viroloog Chantal Reusken** aan. Haar uitleg over het verlaat verstuiven van de monsters door labs, maakt dat Volkskrant stelt dat de cijfers een afspiegeling zijn 'van de situatie zoals die enkele weken geleden was'. Desondanks zijn NRC en Volkskrant het eens met de conclusie van AD: 'De Britse variant groeit nog, maar het gaat minder hard' (NRC). Volkskrant plaatst daarbij wel de kanttekening dat de Britse variant de helft van alle besmettingen veroorzaakt. Trouw belicht het onderwerp vanuit een andere hoek; de krant stelt dat het aandeel van de Britse virusmutatie al 'wekenlang' groeit. NRC heeft ook aandacht voor de Zuid-Afrikaanse variant die steeds vaker voorkomt: 'Dat dit type virus steeds vaker opduikt in de steekproef, duidt erop dat die vrij breed rondgaat in Nederland'.
- Het 'gerommel' rondom **Herstel-NL** blijft onderwerp van gesprek en lijkt zich te ontwikkelen tot een welles-nietes-discussie. Aan de ene kant blijft **voorzitter Robin Fransman** volhouden dat initiatiefnemers van Herstel-NL door politieke druk uit Den Haag zijn opgestapt. Aan de andere kant geven de opgestapte **toeconomen Coen Teulings en Barbara Baarsma** zelf aan niet onder druk te zijn gezet. In de media wordt er ook gespeculeerd over de beweegredenen van Teulings en Baarsma. **Econoom Arnold Boot** zegt bij talkshow Op1 dat 'er druk [is] geweest van verschillende kanten, waaronder ook van mij' in de richting van Teulings en Baarsma. Hij specificeert daarbij niet wie hij bedoelt met 'verschillende kanten'. Boot heeft naar eigen zeggen druk uitgevoerd, omdat hij vindt dat Teulings en Baarsma de

economische wetenschap een slechte dienst bewijzen door hun verbondenheid aan Herstel-NL. **AD-hoofdredacteur Hans Nijenhuis** uit kritiek op de claim van Fransman. Doordat de beschuldiging niet hard wordt gemaakt stelt Nijenhuis dat de geloofwaardigheid van de groep verdwijnt. Nijenhuis vindt de gang van zaken ‘jammer’, omdat de groep met ‘mensen van naam’ bij had kunnen dragen aan een ‘serieuze uitwisseling van voorstellen’.

- Via de social mediakanalen van VWS komt kritiek op het vaccinatiebeleid. Men geeft aan dat een vaccinatie-uitnodiging veel later komt dan op de routekaart aangegeven. Ook zegt men het nut van de vaccinatie niet in te zien, omdat de regels voor gevaccineerden en niet-gevacineerden hetzelfde blijven.

Hoe wordt naar de persconferentie gekeken?

Door parlementaire pers

- In de nabeschouwing van de persconferentie focussen media, parlementair journalisten en columnisten op een aantal specifieke aspecten: het risico dat het kabinet neemt met de kleine versoepelingen, de afspraak die premier Rutte met ons maakte, de logica in de keuzes die het kabinet maakt en de verwachting voor een volgende persconferentie met oog op de besmettingscijfers. Op alle vlakken wordt geanalyseerd in hoeverre de aanstaande verkiezingen een rol spelen.
- AD, de Volkskrant, NRC en Trouw koppen op de voorpagina van de ochtendkrant dat het kabinet een risico neemt. Al spreekt de Volkskrant van ‘een klein beetje meer’ risico, terwijl NRC spreekt van een ‘groot risico’. ‘Een voorzichtige versoepeling’ zijn de woorden die De Telegraaf kiest voor haar voorpagina. FD kopt ‘verlichting van de lockdown’ voorop de krant. Over het algemeen wordt de conclusie getrokken dat de maatschappelijke druk om te versoepelen de doorslag gaf om een risico te nemen. Volgens verschillende journalisten kwam de twijfel van het kabinet ‘overtuigend’ over (waar voorafgaand aan de persconferentie nog kritiek klonk op de tegenstrijdigheid in versoepelen versus stijgende coronacijfers). Wel wordt op verschillende plekken gesteld dat het kabinet nu geconfronteerd wordt met zijn eigen ‘strengheid’ (Ron Fresen), zo wijzen ook De Telegraaf en Trouw erop hoe heftig de lockdown van de afgelopen tijd was. Sommige dat het ‘heel spannend’ is wordt breed overgenomen. In de ochtendkranten wordt helder uitgelegd waarom het kabinet het nodig acht om Nederland wat ‘lucht te geven’, ook omdat het draagvlak aan het afnemen is. ‘Het moet wel vol te houden zijn’ is daarin de kern. Volgens politiek commentator Arjen Noorlander wilden Rutte en De Jonge uitstralen dat we in kleine stapjes richting een wat opener samenleving bewegen. De Telegraaf-redactie denkt dat de versoepelingen ‘als geroepen’ komen. Trouw ziet dat het kabinet doordrongen is geraakt van de ‘psychische en sociale nood bij delen van de bevolking’. NRC stelt dat naast de verkiezingscampagne, ook de ‘versoepelingscampagne’ op stoom komt. Volgens de krant lijkt het kabinet geluisterd te hebben naar de oproepen van het SCP, CPB en burgemeesters dat de ‘rek eruit is’ onder bepaalde groepen.
- Op de afspraak die premier Rutte met Nederlanders wilde maken om de maatregelen goed na te leven, wordt met verontwaardiging gereageerd. ‘Blijkbaar heb ik een afspraak gemaakt met de premier, al heb ik er zelf niks over kunnen zeggen’ – is het verwijt dat doorklinkt. Politiek commentator Wouter de Winther noemt de opmerking ‘nogal belerend’. Volgens politiek commentator Joost Vullings probeert de premier hiermee wat ‘af te dwingen’. Ook leeft de vraag of ‘wij’ Nederlanders dan de schuld krijgen als de versoepelingen tot toch te risicovol blijken. Volgens De Telegraaf doet Rutte hiermee ‘iets nieuws’. Volgens de krant wekt het de suggestie dat het kabinet ‘wat meebuigt met het sentiment’ en pleit ervoor dat versoepelingen worden gebaseerd op ‘deugdelijk beleid’. Verderop in de krant wordt gesproken van ‘een deal met de bevolking’ en een ‘winstwaarschuwing’ van de premier. Volgens de Volkskrant was Rutte ‘dwingend dan voorheen’ wat betreft het naleven van de maatregelen; ‘waar het voorheen een oproep was, werd het nu een afspraak’. Volgens Trouw is het kabinet met deze koers weer terug bij de koers van een jaar geleden, toen premier Rutte en minister Bruins ‘keer op keer herhaalde dat het om het gedrag draaide’. Volgens de krant neemt het kabinet hiermee wel een risico met het eigen gezag.
- Het mogelijk maken van meer fysiek onderwijs wordt als noodzakelijk gezien, wat die versoepeling logisch maakt. Het startsein voor contactberoepen roept echter meer vragen op. Parlementair journalisten zoeken naar verklaringen. Voor contactberoepen zou de kans op besmettingen betrekkelijk klein zijn. Het idee dat je wel naar de nagelstyliste kan en niet naar de universiteit wordt echter neergezet als een onlogische situatie die volgt uit dit pakket van maatregelen. NRC-columnist Tom-Jan Meeus noemt het nieuwe pakket ‘betrekkelijk willekeurig’, maar nuanceert dat het mensenwerk is. Politiek commentator Arjen Noorlander ziet politieke afwegingen; het openen van scholen en het gedeeltelijk openen van winkels is ‘gewoon’ aantrekkelijker om Nederland aan te bieden. Hij haalt aan hoe uit onderzoek blijkt dat de Nederlander de avondklok ‘veel minder erg vindt’ en er nu al wel gewend aan is. Ook politiek commentator De Winther suggereert dat het kabinet de avondklok toch aanhoudt ‘omdat het toch niet als erg wordt ervaren’. Over het algemeen wordt wat cynisch gereageerd op de volgorde van de ingezette versoepelingen met oog op eerdere pogingen van het kabinet om perspectief te bieden. De routekaart blijkt (wederom) niet te worden gevolgd en de avondklok blijkt niet de eerste maatregel die opgeheven wordt. Politiek commentator Vullings noemt het afwijken van de routekaart op zichzelf geen nieuws ‘want dat zouden ze constant doen’. Volgens NRC-redacteur Floor Rusman is de avondklok intussen zelfs ‘geruisloos getransformeerd van noodmaatregel tot een pijler van het coronabeleid’. Bij talkshow Jinek stelt commentator De Winther dat de avondklok onderdeel is geworden van de gereedheidskist.
- Er wordt nu al gespeculeerd over de boodschap in de volgende persconferentie, waarbij de verkiezingen (en de daaraan verbonden belangen) regelmatig worden aangehaald. Zo stelt AD-columnist Linda Akkermans dat Rutte de avondklok opheffen en de terrassen openen, om vervolgens ‘met zijn VVD-maatjes te proosten op een klinkende overwinning’. Anderen, zoals Trouw en medisch experts Kuipers en Gommers speculeren juist over de mogelijkheid dat de

versoeplingen binnenkort weer zullen moeten worden teruggedraaid. Commentator Noorlander denkt dat juist dat hard ingrijpen positief zal uitpakken voor de VVD.

Door experts

- Een groep experts snapt de keuze van het kabinet om door de alsmaar groeiende maatschappelijke druk met versoeplingen te komen, maar houdt wel een slag om de arm. Deze groep maakt zich grote zorgen om een mogelijke stijging in het aantal besmettingen. Zo noemt **NVIC-voorzitter Diederik Gommers** het wel/niet versoeplen een 'duivels dilemma' en **immunoloog Dimitri Diavatopoulos** stelt dat de versoeplingen een 'politieke afweging zijn' waarvan de 'voordelen van de nieuwe regels nu opwegen tegen de mogelijke extra risico's.'
- Een andere groep experts heeft geen begrip voor de versoeplingen en mist de logica achter deze strategie. Zo stelt **epidemioloog Alma Tostmann (Radboudumc)** dat 'de logica van deze strategie' haar vanwege de stijgende besmettingsaantallen is ontgaan. Ook mist Tostmann 'in het algemeen een concreet perspectief ...'. **Epidemioloog en Red Teamlid Amrish Baidjoe** kan zich evenmin vinden in de aangekondigde versoeplingen. "Ik vraag me steeds af wat nou precies de richting is waar het beleid naartoe gaat." Baidjoe stelt dat het wel duidelijk is dat de versoeplingen politiek gemotiveerd zijn, maar vraagt zich af 'welke politieke keuzes er nou eigenlijk worden gemaakt?' **Organisatiewetenschapper en Red Teamlid Marino van Zelst (Tilburg University)** vraagt zich af of de overheid nog wel een strategie heeft en betreurt dat Nederland er niet voor kiest om het virus te 'eliminieren' maar om te 'mitigeren'.

Door belangenpartijen in de sport

- **NL Actief** bestrijdt de zienswijze van het RIVM dat binnen sporten onveilig zou zijn. Volgens de branchevereniging klopt de onderbouwing niet; NL Actief denkt dat binnensporten wel kan en wil weten hoe dit zit. NL Actief noemt sportscholen 'deel van de oplossing'. Volgens directeur Ronald Wouters zou sport net zo essentieel moeten zijn als een supermarkt.
- Het **Nationaal Ouderenfonds** doet een oproep aan het kabinet om sporten ook voor 55-plussers toegankelijk te maken op een veilige manier. Volgens directeur Corina Gielbert geven ouderen aan het bewegen met elkaar erg te missen.
- Directeur amateurvoetbal Jan Dirk van der Zee van de **KNVB** is blij dat de leeftijdsgrens voor buitensporten in teamverband is verruimd en noemt het een 'kleine maar belangrijke stap'. Volgens Van der Zee levert de leeftijdsgrens 'natuurlijk' praktische problemen op, maar kan het de jongeren nu meer helpen dan ooit. "Hopelijk laat de volgende stap van het kabinet niet lang op zich wachten, zodat iedereen snel weer normaal mag trainen."
- De **Nederlandse hockeybond (KNHB)** is blij met de versoepling. De bond ziet de versoepling als een mooie stap op weg naar sporten voor alle leeftijden op verenigingen. De KNHB benadrukt dat het van groot belang is dat hockeysers en verenigingen hun verantwoordelijkheid blijven nemen en verantwoord omgaan met de nieuwe versoepling.
- **Volleybalbond Nevobo** noemt de versoepling 'goed nieuws' voor beachvolleyballers. Algemeen directeur Guido Davio wil wel een 'belangrijke' kanttekening plaatsen: door het uitsluiten van de zaalvolleyballers blijven 56.000 zaalvolleyballers aan de kant. Davio stelt dat 'Nevobo' op die manier ook een belangrijke bijdrage [kan] leveren aan het plan van het kabinet om jongeren en jongvolwassenen in beweging te brengen.'

Door belangenpartijen voor de jeugd/senioren

- Het **Rode Kruis** vindt dat de versoeplingen perspectief bieden voor jongeren. Een woordvoerder noemt de versoeplingen positief, en positief nieuws zou bijdragen aan het mentale welzijn van jongeren.
- **Seniorenorganisatie KBO-PCOB** laat in reactie op de persconferentie weten dat niet alleen bij jongeren, maar ook bij ouderen de mentale gezondheid in het geding is.
- Anita Kraak van het **Nederlands Jeugdinstituut (NIJ)** beaamt dat buiten sporten belangrijk is voor jongeren tot 27 jaar die het al heel moeilijk hebben (zoals premier Rutte zei). "Veel jongeren verheugen zich erop om hun vrienden weer te ontmoeten, en bewegen is ook goed voor het mentale welbevinden en de fysieke gezondheid."
- Voorzitter van het **Interstedelijk Studenten Overleg**, Dahrhan Çoban, vindt het 'ontzettend jammer' om te zien dat studenten 'structureel achteraan staan voor versoeplingen'. Ze constateert dat 'gemaakte beloftes op perspectief niet worden waargemaakt'.
- De **Landelijke Studentenvakbond (LSVb)** noemt het "bijzonder hoe studenten van hogescholen en universiteiten elke keer weer tussen wal en schip vallen". Vicevoorzitter Freya Chiappino roept het kabinet op te 'voorkomen dat ze studenten verdrinken'.
- Voorzitter Pieter Duisenberg van de **Vereniging van Universiteiten VSNU** had graag gezien dat het kabinet meer fysiek onderwijs mogelijk had gemaakt. Het besluit om jongvolwassenen meer mogelijkheden te geven om buiten te sporten, kan wel op goedkeuring rekenen. "Studenten snakken er weer naar om samen te kunnen sporten", aldus Duisenberg.
- De **Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB)** reageert opgelucht op de bekendmaking dat mbo-opleidingen weer voorzichtig de deuren mogen openen. Volgens voorzitter Noah Hajji is mentale problematiek bij studenten vanwege de lockdown een van de oorzaken achter de studievertraging.

Door algemeen publiek

- Via de social mediakanalen van Minister de Jonge uit men kritiek op de versoeplingen. Men reageert negatief op het winkelen met een tijdsloot; men vindt dit nog heel erg beperkt en begrijpt dit niet in vergelijking met de drukte in bijvoorbeeld supermarkten. De jeugd geeft aan meer versoeplingen op het gebied van sport te willen. Hbo-studenten geven aan niet te begrijpen dat zij niet naar school mogen. Via de social mediakanalen van minister Van Ark uit men

kritiek op de versoepelingen bij het sporten. Men noemt het 'leeftijdsdiscriminatie' en men vindt het overkomen alsof hun gezondheid veel minder belangrijk is dan die van mensen van 27 jaar of jonger.

Opiniepeilingen

- Uit onderzoek van het Hart van Nederland-panel onder ruim 2500 mensen blijkt dat 60% liever nog meer versoepelingen had gezien. 22% zegt blij dat te zijn dat er nu al iets meer mogelijk is; 15% had liever helemaal geen versoepelingen gezien. Sommige respondenten hadden liever andere versoepelingen gezien. Dat ons geduld nog wel even op de proef wordt gesteld, noemt 43% geen probleem. Ruim een derde van de Nederlanders geeft aan dat het nog net gaat, maar dat de crisis niet te lang meer moet duren; 22% trekt het nu al niet meer. Een vijfde van de Nederlanders zegt nog even af te wachten met een bezoekje aan de kapper of manicure, om er zeker van te zijn dat een bezoek echt veilig kan. Van de Nederlanders die wel staan de trappen, geeft 45% aan als eerste een bezoekje te zullen brengen aan kapper.